

REMISSYTTRANDE

2026-09-04

Ert datum 2026-08-31

Ert dnr 2026-3179

**Havs och Vattenmyndigheten
404 39 Göteborg**

Yttrande gällande remiss om ökat skydd för Östersjöns större rovfiskar genom begränsning vid fiske med handredskap och ryssjor.

1. INLEDNING

Sveriges Fiskevattenägareförbund vill härmed avge sitt yttrande över Havs- och vattenmyndighetens (HaV) remiss gällande föreskriftsändringar för fiske efter abborre, gädda och gös i Östersjön (dnr 2026-3179). Som representant för landets enskilda fiskerättsägare, i synnerhet längs den berörda kuststräckan, har förbundet som sin absolut viktigaste uppgift att slå vakt om den enskilda äganderätten och fiskerättsägarnas rådighet över sina fiskevatten. Vi accepterar inga ytterligare ingrepp på äganderätten, men vi anser att det är positivt att det fria handredskapsfisket (frifiskerätten) styrs upp och regleras för en bättre och mer hållbar resursförvaltning.

Förbundet delar helt myndighetens och länsstyrelsernas oro över statusen för Östersjöns kustnära rovfiskbestånd. De vetenskapliga underlagen från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU Aqua) visar tydligt att abborre, gädda och gös i Egentliga Östersjön är hårt pressade och sannolikt befinner sig utanför biologiskt säkra gränser. Förbundets grundläggande inställning är att åtgärderna för att stärka bestånden måste riktas mot de faktiska orsakerna till överuttag, bygga på solid biologisk grund och respektera de lagstadgade rättigheter som tillkommer enskilda fiskerättsägare.

2. ALLMÄN BEDÖMNING OCH STYRNING AV DET FRIA FISKET

Förbundet **tillstyrker förslagets huvudsakliga inriktning** när det gäller att införa skärpta regler och begränsningar för det fria handredskapsfisket (frifiskerätten från 1985/1986). Fritidsfisket står idag för den absolut största andelen av uttaget av kustnära rovfisk i mellersta och södra Östersjön, vilket gör att regleringar inom denna sektor har störst potential att ge positiv effekt för bestånden.

Enligt konsekvensanalysen står fritidsfisket för en behållen fångst på cirka **300 ton abborre årligen** i Egentliga Östersjön, att jämföra med yrkesfiskets 25 ton. För gädda står fritidsfisket för fångster på runt **800 ton** i mellersta Östersjön (varav några tiotals ton behålls), medan yrkesfisket endast tar upp totalt 12 ton i hela Östersjön. Gösfisket i fritidsfisket står för cirka **10 ton** behållen fångst, medan yrkesfisket i princip har upphört och endast landade 1,7 ton under 2024.

Att styra upp och kontrollera det fria handredskapsfisket är därför ett nödvändigt och välkommet steg. Det fria handredskapsfisket utövas med stöd av ett statligt medgivande på enskilt ägt vatten. När detta oreglerade uttag nu hotar ekosystemets grundläggande funktioner är det statens skyldighet att reglera utövandet. En mer ansvarsfull förvaltning av det fria handredskapsfisket är helt förenlig med ett långsiktigt hållbart nyttjande av våra gemensamma fiskresurser.

3. DEN ENSKILDA ÄGANDERÄTTEN SOM EN HELT CENTRAL UTGÅNGSPUNKT

Förbundets primära uppgift är att värna den enskilda äganderätten för våra fiskerättsägare längs kusten och i övriga enskilda vatten. **Vi accepterar inga ytterligare ingrepp på äganderätten** eller fiskerättsägarnas rådighet över sina fiskevatten. Merparten av kustvattenområdet från Östhammar och söderut till Skåne är enskilt vatten där fiskerätten tillhör den enskilde fastighetsägaren. Fiskerättsägarna drabbades mycket hårt genom frifiskereformen, då de tvingades avstå rådigheten över handredskapsfisket till allmänheten och då i de flesta fall helt utan ekonomisk kompensation.

Den kvarvarande enskilda fiskerätten – som bland annat omfattar nätfiske och fiske med andra rörliga redskap – utgör en grundlagsskyddad egendomsrätt kopplad till fastighetsägandet. Att nu, direkt eller indirekt, **begränsa denna rätt ytterligare är helt oacceptabelt**. Vi noterar med stor oro skrivningen i länsstyrelsernas underlag att *"Fisket med mängdfångande redskap och rätten till fiske med stöd av enskild rätt skiljer sig längs med berörd kuststräcka"* samt att de avser att fortsätta denna dialog.

Förbundet kräver ett tydligt och bindande besked från Havs- och vattenmyndigheten om att föreliggande förslag uteslutande reglerar det fria handredskapsfisket samt ryssjefisket, och att **den enskilda nätfiskerätten på enskilt vatten lämnas helt orörd** av detta beslut.

4. SPECIFIKA KOMMENTARER TILL REGELFÖRSLAGEN

- **Abborre – maximimått och fångstbegränsning:** Förbundet **tillstyrker** införandet av ett maximimått på abborre vid fiske med handredskap och ryssjor. Att skydda de stora, reproduktivt mest värdefulla individerna är biologiskt logiskt och helt i linje med modern ekosystembaserad förvaltning. Vi stöder därför:
 - Ett maximimått på **30 cm för Gotlands kustvatten**, då lokala provfiske- och fritidsfiskedata visar en extrem brist på större abborre.

- Ett maximimått på **35 cm för övriga delar** av den berörda Östersjökusten söder om länsgränsen mellan Gävleborgs och Västernorrlands län.
- En fångstbegränsning på **maximalt 10 abborrar per person och dag** vid icke-yrkesmässigt fiske. Det är mycket positivt att det yrkesmässiga ryssjefisket undantas från dagsbegränsningen, då detta fiske bedrivs i mycket liten omfattning och är av försumbar betydelse för beståndets totala dödlighet.
- **Gädda och gös – skärpta begränsningar:** Förbundet **tillstyrker** förslaget att skärpa fångstbegränsningen för gädda och gös till **maximalt en gädda respektive en gös per person och dag** för fiske med handredskap och ryssjor (inom gällande storleksfönster 40–75 cm för gädda samt 45–60 cm för gös). Eftersom gädda och gös i fritidsfisket nästan uteslutande fångas med handredskap är detta ett ändamålsenligt sätt att minska dödligheten på de funktionellt viktiga större predatorerna.
- **Geografisk gränsdragning:** Förbundet **tillstyrker** HaV:s bedömning att dra gränsen för regleringen av abborre vid länsgränsen mellan Gävleborgs och Västernorrlands län. Det är vetenskapligt belagt att dödligheten för abborre är starkt förhöjd just söder om Gävleborg, och att länsstyrelserna i norr inte ser något behov av dessa regler. Det är av yttersta vikt för regelverkets legitimitet att begränsningar inte införs i områden där beståndssituationen är biologiskt tillfredsställande.

5. KRITISKA RESERVATIONER OCH KRAV

För att dessa betydande regleringar av fritidsfisket ska ha avsedd effekt på rovfiskbestånden, och samtidigt vinna acceptans hos kustens enskilda fiskerättsägare, kräver Sveriges Fiskevattenägareförbund att följande tre villkor uppfylls och hanteras parallellt:

1. **Totalfredning av nätfiskerätten på enskilt vatten:** Vi kräver ett explicit förtydligande om att nätfiskerätten på enskilt vatten inte påverkas av detta förslag. Den fortsatta dialog som länsstyrelserna aviserar gällande nätfiske får under inga omständigheter leda till ensidigt påtvingade begränsningar av fiskerättsägarnas enskilda rättigheter. Eventuella framtida åtgärder som rör det kustnära nätfisket måste hanteras i en helt separat och ordentlig remissprocess där förbundet och de enskilda fiskerättsägarna är delaktiga och involveras från början.
2. **Omedelbara och parallella åtgärder mot säl- och skarvpredation:** Det är ett vetenskapligt faktum att den kraftiga ökningen av gråsäl och storskarv i Egentliga Östersjön utgör en mycket stor påverkansfaktor på rovfiskbestånden. Särskilt för abborren bedöms säl och skarv tillsammans kunna stå för en **dubbelt så stor dödlighet som det samlade fisket**. Att ensidigt besluta om restriktioner för fisket medan predationen lämnas oreglerad är biologiskt verkningslöst och djupt orättvist. Vi kräver att HaV och regeringen omedelbart vidtar parallella och kännbara

förvaltningsåtgärder för att reducera skarv- och sälbestånden längs kusten i enlighet med gällande nationella förvaltningsplaner.

3. **Medbestämmande och upprättelse för förlorad rådighet:** Som en direkt konsekvens av frifiskereformen har kustens fiskerättsägare ställts utanför förvaltningen av sina egna vatten. Det är nu hög tid för upprättelse. Vi kräver att:

- Att det upprättas lokala fiskeråd längs kusten och som ges en central roll där de enskilda fiskerättsägarna garanteras en stark och reell representation (fiskerådet Hjälmarens/Mälaren är ett gott exempel).
- Fiskerättsägarna tillerkänns ett reellt medbestämmande över lokala förvaltningsbeslut, snarare än att endast tilldelas rådgivande säten.

6. SAMMANFATTNING AV FÖRBUNDETS KRAV OCH VILLKOR

Sveriges Fiskevattenägareförbund **tillstyrker de föreslagna ändringarna** gällande fångstbegränsningar och maximimått i det fria handredskapsfisket och det icke-yrkesmässiga ryssjefisket under följande uttryckliga villkor:

1. **Äganderätten respekteras fullt ut:** Inga ytterligare inskränkningar eller ingrepp görs i den enskilda fiskerätten, och den enskilda nätfiskerätten på enskilt vatten lämnas helt orörd av detta beslut.
2. **Klargörande av nätfiskedialogen:** Alla framtida frågor gällande det kustnära nätfisket ska hanteras i en separat, ordentlig remissprocess där fiskerättsägarna involveras som fullvärdiga parter från start.
3. **Reglering av säl och skarv:** Parallella, kännbara och omedelbara åtgärder vidtas av HaV och regeringen för att kraftfullt begränsa predationen från gråsäl och storskarv längs kusten.
4. **Reellt medbestämmande och upprättelse:** Kustens fiskerättsägare ges ett reellt medbestämmande och stark representation i framtida lokala förvaltningsstrukturer som kompensation för den förlorade rådigheten.

AVSLUTNINGSVIS

Nätfisket som en hävdvunnen förvaltningstradition och fastighetsrätt

Sveriges Fiskevattenägareförbund vill särskilt betona att den enskilda nätfiskerätten på enskilt kustvatten inte kan reduceras till enbart en fråga om husbehovsfiske. Sedan det fria handredskapsfisket infördes har allmänheten redan fullgoda möjligheter att tillgodose sina behov av konsumtionsfisk genom det fria handredskapsfisket.

Fastighetsägarens nätfiske handlar om något fundamentalt annorlunda: det utgör en månghundraårig, hävdvunnen tradition och en helt integrerad del av skärgårdens fastighetsrättsliga kulturarv.

Detta traditionella fiske har i generationer bedrivits med lokal anpassning, selektivitet och en djupgående kännedom om de specifika vattenområdenas bärkraft, långt innan de nuvarande beståndsproblemen uppstod. Att värna denna rätt handlar om att respektera den historiska och grundlagsfästa kopplingen mellan fastighetsägande och ett långsiktigt, platsbundet förvalterskap.

Denna ansvarsfulla och historiskt förankrade förvaltningstradition ska inte förväxlas med det rörliga, storskaliga fritidsfiske som tillkommit under senare decennier och som enligt myndighetens egna underlag står för det helt dominerande uttaget av rovfisk i Östersjön. Att i efterhand straffa de enskilda fiskerättsägarna för de ekologiska konsekvenserna av ett fritt handredskapsfiske som staten själv har öppnat upp för är både juridiskt och moraliskt oacceptabelt. Vi motsätter oss därför alla försök att inskränka denna historiska rättighet på enskilt vatten!

Med vänlig hälsning

SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Tony Forsberg

Förbundsdirektör

Borgmästaregatan 9, 371 15 Karlskrona

Tel. 0722-14 08 69 Epost. tony.forsberg@vattenagarna.se

Webb. www.vattenagarna.se